

၂။ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့အစည်းတွေက အခြားအစိုးရဌာနဆိုင်ရာတွေနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ရင် ဘာထူးခြားလဲ။

မြန်မာနိုင်ငံမှာ စည်ပင်နဲ့ အခြားသော အစိုးရဌာနဆိုင်ရာတွေကြား နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ရင် သဘောသဘာဝအရ ဘာတွေကွာဟသလဲ၊ ဘာတွေ ထူးခြားသလဲဆိုတာ ကြည့်ကြည့်ရအောင်။ ၂၀၀၈ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ နိုင်ငံကို အစိုးရနှစ်ရပ်နဲ့ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်တာဖြစ်ပါတယ်။ ပထမတစ်ခုက တစ်နိုင်ငံလုံးအတွက် အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်ဖြစ်တဲ့ ပြည်ထောင်စုအစိုးရ တစ်နည်း ဗဟိုအစိုးရဆိုတာ ရှိတယ်။ နောက် တစ်နိုင်ငံလုံးအတွက် ဥပဒေပြုရေးမဏ္ဍိုင်အဖြစ် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် (ပြည်သူ့လွှတ်တော်နဲ့ အမျိုးသားလွှတ်တော်) ဆိုတာရှိတယ်။ သူတို့တွေက မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ မြို့တော်ဖြစ်တဲ့ နေပြည်တော်မှာ ရုံးစိုက်တယ်။ အဲဒီဗဟိုအစိုးရလက်အောက်မှာ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ဆောက်လုပ်ရေးစတဲ့ ဝန်ကြီးဌာနတွေများစွာ ရှိတယ်။ အဲဒီဝန်ကြီးဌာနတွေရဲ့ လက်အောက်ခံရုံးခွဲတွေက တိုင်း/ပြည်နယ်၊ ခရိုင်၊ မြို့နယ်တွေမှာ အသီးသီးရှိကြပါတယ်။ အဲဒီလက်အောက်ခံ ရုံးခွဲတွေအားလုံးဟာ နေပြည်တော်မှာရှိတဲ့ ဝန်ကြီးဌာနရုံးချုပ်ရဲ့ စီမံအုပ်ချုပ်မှု အောက်မှာ ရှိကြပါတယ်။

ဒုတိယအားဖြင့် အဲဒီဗဟိုအစိုးရအပြင် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရနဲ့ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်တွေလည်း ရှိသေးတယ်။ သူတို့တွေကတော့ မိမိတို့သက်ဆိုင်ရာ တိုင်း/ပြည်နယ်တွေကို စီမံအုပ်ချုပ်ကြတယ်။ ဥပဒေတွေ ပြဋ္ဌာန်းပေးကြတယ်။ အဲဒီ ပြည်ထောင်စုအဆင့်နဲ့ တိုင်း/ပြည်နယ်အဆင့် အစိုးရ (၂) ရပ်မှာ ဘယ်အဆင့်အစိုးရက ဘယ်အာဏာ၊ ဘယ်လုပ်ပိုင်ခွင့်၊ ဘယ်ဥပဒေကို ရယူ၊ ဆောင်ရွက်၊ ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ရှိမယ်ဆိုတာကိုတော့ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေထဲမှာ အတိအကျ ခွဲဝေရေးသားဖော်ပြထားတယ်။ အတိအကျပြောရရင်တော့ အရေးကြီးတဲ့ အာဏာ၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်အားလုံးနီးပါးဟာ ပြည်ထောင်စု တစ်နည်း ဗဟိုအစိုးရဆီမှာပဲ ရှိပြီး တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့်အစိုးရတွေ၊ လွှတ်တော်တွေရဲ့ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ ကတော့ အလွန်နည်းပါးနေသေးတာကို တွေ့ရမှာဖြစ်ပါတယ်။

သို့သော် ထူးထူးခြားခြား၊ ရှားရှားပါးပါးအနေနဲ့ အင်မတန်အရေးပါလှတဲ့ ဒီစည်ပင်သာယာရေးကဏ္ဍကတော့ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရနဲ့လွှတ်တော်တွေ ရဲ့ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာတွင်းမှာ အပြည့်အဝရှိနေပါတယ်။ ဒါက ကျန်တဲ့ အခြားသော အစိုးရဝန်ကြီးဌာနရုံးများနဲ့ အထူးကွာခြားမှုဖြစ်ပြီး အင်မတန်ထူးခြားပါတယ်။ အဲတော့ စည်ပင်ကိစ္စနဲ့ပတ်သက်ရင် နေပြည်တော်မှာ ရုံးစိုက်တဲ့ ဗဟိုအစိုးရနဲ့ မသက်ဆိုင်ဘဲ မိမိတို့နဲ့ အနီးကပ်တည်ရှိတဲ့ တိုင်း/ပြည်နယ်အစိုးရ၊ လွှတ်တော်များနဲ့သာ အလုံးစုံသက်ဆိုင်ပါတယ်။ စည်ပင်သာယာရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း၊ အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်စတာတွေကို တိုင်း/ပြည်နယ်အစိုးရနဲ့ လွှတ်တော်များကသာ ထုတ်ပြန်၊ အတည်ပြု၊ ဆောင်ရွက်ကြတာဖြစ်ပါတယ်။

နောက်ထပ်ထူးခြားမှုတစ်ခုကတော့ ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေကိစ္စဖြစ်ပါတယ်။ အခြားသော အစိုးရဌာနတွေအများစုဟာ မိမိတို့အတွက် လိုအပ်တဲ့ အသုံးစရိတ်ငွေကြေးကို အထက်အစိုးရဆီကနေ လက်ခံရရှိကြပါတယ်။ မိမိတို့ လိုအပ်တဲ့ ငွေကြေးပမာဏကို နှစ်အလိုက် ကြိုတင်မှန်းဆတွက်ချက်ပြီး တင်ပြတောင်းခံကြလေ့ရှိပါတယ်။ စည်ပင်အဖွဲ့တွေကတော့ သူတို့ကိုယ်တိုင်ရှာလို့ ရတဲ့ငွေကိုပဲ အဓိကထား ပြန်သုံးစွဲကြတာပါ။ သူတို့ကိုယ်တိုင် ကောက်ခံရရှိတဲ့ အခွန်အခငွေကြေးတွေကိုပဲ ပြန်လည်အသုံးပြုရတဲ့ သဘောပါ။ ကိုယ့်ခြေထောက်ပေါ် ကိုယ်ရပ်ရတယ်ဆိုတာလိုပေါ့။

နောက်ဆုံး ထူးခြားမှုတစ်ခုကတော့ စည်ပင်အဖွဲ့တွေရဲ့ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်မှု ပုံစံပါ။ အခြားသော ဌာနဆိုင်ရာတွေမှာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေသူအားလုံးဟာ နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်း တစ်နည်း အစိုးရဝန်ထမ်းတွေချည်းပါပဲ။ စည်ပင်အဖွဲ့တွေကတော့ အဲဒီလို မဟုတ်ကြပါဘူး။ မြို့နယ်အဆင့်တွေမှာ စည်ပင်အဖွဲ့လို ပြောရင် နှစ်ပိုင်းခွဲ ပြောရပါလိမ့်မယ်။ တစ်ခုက “စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ” ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီကော်မတီကို ဖွဲ့စည်းတဲ့အခါမှာ

သက်ဆိုင်ရာ ပြည်သူလူထုရဲ့ သဘောထားဆန္ဒအရ ရွေးချယ်တင်မြှောက်ထားတဲ့ မြို့သူ၊ မြို့သား ဒေသခံအဖွဲ့ဝင်များ ပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားပါတယ်။ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းမလုပ်ဘဲ ဥပဒေအရ သက်ဆိုင်ရာရာထူးတာဝန်အရ တိုက်ရိုက်ပါဝင်ခွင့်ရှိတဲ့ နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းတွေလည်း ပါကြပါတယ်။ ဒီကော်မတီကနေပြီးတော့ စည်ပင်သာယာရေးကိစ္စအဝဝကို မူဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာ၊ လမ်းညွှန်ကြီးကြပ်မှုပိုင်းဆိုင်ရာအရ ဆောင်ရွက်တာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီကော်မတီရဲ့ လက်အောက်မှာတော့ “စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ရုံး” ရှိပါတယ်။ ဒီရုံးဝန်ထမ်းတွေဟာ နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းတွေဖြစ်ကြပြီး စည်ပင်သာယာရေးလုပ်ငန်းတွေကို ကော်မတီရဲ့ စီမံကြီးကြပ်မှုအရ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ရသူများ ဖြစ်ကြပါတယ်။ မြို့နယ်အဆင့် စည်ပင်အဖွဲ့တွေရဲ့ အထက်မှာတော့ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် စည်ပင်သာယာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ရုံးတို့ဆိုတာတွေ ရှိပါတယ်။ ဝန်ကြီးကတော့ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ပါတယ်။ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်စည်ပင် အဖွဲ့ရုံးရဲ့ အကြီးအကဲအဖြစ် ညွှန်ကြားရေးမှူးအဆင့် နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းတစ်ဦးက တာဝန်ယူပါတယ်။ သူတို့တွေကလည်း စည်ပင်သာယာရေးကိစ္စတွေကို ဥပဒေနဲ့အညီ စီမံကွပ်ကဲပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ခြုံငုံပြောရရင် စည်ပင်အဖွဲ့တွေဟာ အခြားသော အစိုးရဌာနဆိုင်ရာရုံးမှာနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ရင် သူတို့ရဲ့ သဘောသဘာဝမှာ မတူခြားနားမှုတွေ အတော်လေး ရှိနေတာကို ကျွန်တော်တို့ တွေ့ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။